

2011. évi CLI. törvény

az Alkotmánybíróságról

Az Országgyűlés a demokratikus jogállam, az alkotmányos rend és az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, a jogrendszer belső összhangjának megőrzése, valamint a hatalommegosztás elvének érvényre juttatása érdekében, az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként működő Alkotmánybíróság hatáskörének, szervezetének, működésének szabályozásáról – az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény 24. cikk (9) bekezdése alapján – a következő törvényt alkotja:

I. fejezet

Általános rendelkezések, az Alkotmánybíróság jogállása és szervezete

1. Értelmező rendelkezések

1. § E törvény alkalmazásában

a) egyedi ügy: a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás,

b) bíró: a bíró, valamint a bírósági titkár, ha törvény rendelkezése alapján az egyesbíró hatáskörében bírósági titkár eljárhat,

c) Európai Unió Bírósága: az Európai Unióról szóló szerződés szerinti Bíróság, Törvényszék és különös hatáskörű törvényszékek.

2. Az Alkotmánybíróság jogállása

2. § Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve.

3. § Az Alkotmánybíróság székhelye Budapest.

4. § Az Alkotmánybíróság költségvetése a központi költségvetés szerkezeti rendjében önálló fejezet. Az Alkotmánybíróság a költségvetésére vonatkozó javaslatát és a költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámolóját maga állítja össze, és azt a Kormány változtatás nélkül terjeszti be a központi költségvetésről, illetve az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslat részeként az Országgyűlésnek. Az Alkotmánybíróság költségvetését úgy kell megállapítani, hogy ne legyen kevesebb az előző évi központi

költségvetésben megállapított összegnél.

3. Az Alkotmánybíróság tagjának jogállása

5. § Az Alkotmánybíróság tagja független, csak az Alaptörvénynek és a törvényeknek van alárendelve

6. § (1) Az Alkotmánybíróság tagjává megválasztható minden olyan büntetlen előéletű, és az országgyűlési képviselők választásán választható magyar állampolgár, aki

a) jogász végzettséggel rendelkezik,

b) 45. életévét betöltötte, de 70. életévét még nem töltötte be, és

c) kiemelkedő tudású elméleti jogász (egyetemi tanár vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora), vagy legalább húszévi, jogi területen folytatott szakmai gyakorlattal rendelkezik.

(2)

(3) Az Alkotmánybíróság tagjának megbíratási ideje tizenkét év. Az Alkotmánybíróság tagja nem választható újra.

(4) Az Alkotmánybíróságnak nem lehet tagja az, aki a megválasztása napját megelőző négy éven belül a Kormány tagja, valamely párt vezető tisztségviselője volt, vagy politikai és szakmai felsővezetői tisztséget töltött be.

7. § Az Alkotmánybíróság tagjaira az Országgyűlés alkotmányügyi kérdésekkel foglalkozó állandó bizottsága tesz javaslatot.

8. § (1) Ha az Országgyűlés a jelöltet nem választja meg, az Országgyűlés alkotmányügyi kérdésekkel foglalkozó állandó bizottsága még ugyanazon az ülészakon, de legkésőbb tizenöt napon belül új javaslatot tesz.

(2) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság új tagját az Országgyűlés az elődje megbíratási idejének lejártát megelőző kilencven napon belül választja meg. Az Alkotmánybíróság tagja az elődje megbíratásának megszűnését követő napon, ha pedig elődje megbíratásának megszűnését követően választották meg, vagy elődje megbíratása meghosszabbodott, a megválasztásáról szóló határozatban megjelölt napon lép hivatalba.

9. § Az Alkotmánybíróság tagja hivatalba lépését megelőzően az Országgyűlés előtt esküt tesz.

10. § (1) Az Alkotmánybíróság tagjának megbíratása összeegyeztethetetlen minden más állami vagy önkormányzati, társadalmi, politikai, gazdasági tisztséggel, illetve megbíratással, kivéve a tudományos és felsőoktatási tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó tisztségeket, ha az az alkotmánybírói

feladatok ellátását nem akadályozza. Az Alkotmánybíróság tagja a tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységen és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony keretében végzett tevékenységen kívül más kereső foglalkozást nem folytathat.

(1a) Az Alkotmánybíróság tagjával kapcsolatban bírói tisztsége miatt összeférhetetlenség nem áll fenn.

(2) Ha az Alkotmánybíróság tagjává megválasztott személlyel kapcsolatban összeférhetetlenségi ok áll fenn, azt a hivatalba lépését követő tíz napon belül meg kell szüntetnie.

(3) Ha az Alkotmánybíróság tagjával kapcsolatban tevékenysége során összeférhetetlenségi ok merül fel, azt haladéktalanul meg kell szüntetnie.

10/A. §

11. § (1) Az Alkotmánybíróság tagja a megválasztását követő 30 napon belül vagyonyilatkozatot tesz. A vagyonyilatkozatra az országgyűlési képviselők vagyonyilatkozatára vonatkozó szabályokat – az e törvényben meghatározott eltérésekkel – kell megfelelően alkalmazni.

(2) Az Alkotmánybíróság tagja a vagyonyilatkozatához csatolni köteles a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, gyermekeinek (a továbbiakban együtt: családtag) az Alkotmánybíróság tagja vagyonyilatkozatával azonos tartalmú vagyonyilatkozatát.

(3) A családtag vagyonyilatkozata kivételével a vagyonyilatkozat nyilvános, oldalhú másolatát – a családtag személyes adatai kivételével – a főtitkár az Alkotmánybíróság Hivatalának honlapján haladéktalanul közzéteszi. A vagyonyilatkozat a honlapról az Alkotmánybíróság tagja megbízásának megszűnését követő egy év elteltével távolítható el.

(4) A vagyonyilatkozatokat a főtitkár kezeli. A főtitkár az Alkotmánybíróság volt tagjának, valamint családtagjának vagyonyilatkozatát az Alkotmánybíróság tagja megbízásának a megszűnését követő egy évig őrzi.

12. § A 10. §-ban meghatározott összeférhetlenségi ok esetén az összeférhetetlenséget megállapító alkotmánybírósági határozat meghozatalának időpontjától az összeférhetlenség megszüntetéséig, valamint a 11. §-ban meghatározott vagyonyilatkozat-tétel elmulasztása esetén annak teljesítéséig az Alkotmánybíróság tagja a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja, és díjazásban, valamint juttatásban nem részesülhet.

13. § (1) Az Alkotmánybíróság tagja az Alkotmánybíróság elnöke (a továbbiakban: elnök) kivételével a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény szerint a legmagasabb fizetési fokozatban megállapított Kúria tanácselnöki illetmény 130%-ára jogosult.

(1a) Az Alkotmánybíróság tagja az elnök kivételével az (1) bekezdésben meghatározott illetményen túl miniszteri juttatásra jogosult.

(2) Az Alkotmánybíróság tagja megbízatásának időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából közszolgálati jogviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak, díjazása nem önálló tevékenységből származó, járulékalapot képező jövedelemnek minősül. Az Alkotmánybíróság tagja megbízatásának időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek számít.

(3) Az Alkotmánybíróság tagjának minden naptári évben negyven munkanap szabadság jár.

14. § (1) Az Alkotmánybíróság tagja az Alaptörvényben és e törvényben meghatározott alkotmánybírósági hatáskörök gyakorlása során kifejtett tevékenysége, az általa közölt tény vagy vélemény miatt bíróság vagy hatóság előtt – megbízatásának ideje alatt és azt követően – nem vonható felelősségre, e tény vagy vélemény miatt az Alkotmánybíróság ellen bíróság vagy hatóság előtt eljárás nem indítható. Ez a mentesség nem vonatkozik a szigorúan titkos és titkos minősítésű adattal való visszaélésre, a rágalmazásra és a becsületsértésre, valamint az Alkotmánybíróság tagjának polgári jogi felelősségére.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott mentesség kiterjed a közhatalmat gyakorló személy vagy közszereplő politikus sérelmére elkövetett becsületsértésre, valamint – ha az Alkotmánybíróság tagjának nem volt tudomása arról, hogy a közlés a lényegét tekintve valótlan – rágalmazásra.

(3) Az Alkotmánybíróság tagjának őrizetét csak tettenérés esetén lehet elrendelni, és ellene csak az Alkotmánybíróság előzetes hozzájárulásával lehet büntetőeljárást, valamint szabálysértési eljárást indítani vagy folytatni, továbbá büntető eljárásjogi kényszerintézkedést alkalmazni.

(4) A mentelmi jog felfüggesztésére irányuló indítványt a vádemelés előtt a legfőbb ügyész, a vádemelés után, illetve magánvádas vagy pótmagánvádas eljárásban a bíróság terjeszti elő az elnökhöz. Az indítványt az Alkotmánybíróság tagjának tettenérése esetén haladéktalanul elő kell terjeszteni. Szabálysértési ügyben a mentelmi jog felfüggesztésére irányuló indítványt – a szabálysértési hatóság megkeresése alapján – a legfőbb ügyész terjeszti elő az elnökhöz.

(5) A mentelmi jog felfüggesztése tárgyában hozott döntés csak arra az ügyre vonatkozik, amelyre az indítványt előterjesztették.

(6) Az Alkotmánybíróság tagja mentelmi jogáról – a szabálysértési eljárás kivételével – nem mondhat le. E jogát mindenki köteles tiszteletben tartani.

(7) Az Alkotmánybíróság tagja köteles mentelmi jogának megsértését az

elnöknek haladéktalanul bejelenteni.

15. § (1) Az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnik

a)

b) a megbízási időtartam leteltével.

(2) Az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnik továbbá

a) halállal,

b) lemondással,

c) összeférhetlenség miatt a megbízási megszűnésének megállapításával,

d) ha az Alkotmánybíróság tagja az országgyűlési képviselők választásán már nem választható,

e) felmentéssel vagy

f) kizárással.

(3)

(4) Ha az Alkotmánybíróság tagjának megbízatása a (2) bekezdés alapján szűnik meg, az Alkotmánybíróság új tagját az Országgyűlés az Alkotmánybíróság volt tagja megbízatásának megszűnésétől számított hatvan napon belül választja meg.

(5) Ha az Alkotmánybíróság több tagjának szűnik meg, illetve hosszabbodik meg egymást követően a megbízatása, az Országgyűlés először az Alkotmánybíróság azon tagjának utódját választja meg, akinek a megbízatása korábban szűnt meg vagy hosszabbodott meg, illetve korábban szűnne meg.

16. § (1) A lemondást az Alkotmánybíróság tagja az Alkotmánybíróság elnökével, az Alkotmánybíróság elnöke az Országgyűlés elnökével írásban közli. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, a megbízási a lemondás benyújtásának napjával szűnik meg.

(2) Ha az Alkotmánybíróság tagja a 10. § (2)–(3) bekezdésében foglalt kötelezettségének az előírt ideig nem tesz eleget, az Alkotmánybíróság teljes ülése határozatban állapítja meg az összeférhetlenséget. Ha az összeférhetlenséget megállapító alkotmánybírósági ülés időpontjától számított tíz napon belül nem történik meg az összeférhetlenségi ok megszüntetése, az Alkotmánybíróság teljes ülése határozatban állapítja meg az Alkotmánybíróság tagja megbízatásának megszűnését.

(3) Felmentéssel szűnik meg a megbízási, ha az Alkotmánybíróság tagja neki fel nem róható okból nem képes eleget tenni megbízatásából eredő feladatainak.

(4) Kizárással szűnhet meg a megbízási, ha az Alkotmánybíróság tagja

a) neki felróható okból nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, vagy

b) a tisztségére méltatlanná vált,
és ezért az Alkotmánybíróság teljes ülése határozatával az Alkotmánybíróság tagjai közül kizárja.

(5) Ki kell zárni az Alkotmánybíróság tagjai közül azt, aki

a) jogerős ügydöntő határozatban megállapított, közvádra üldözendő szándékos bűncselekményt követ el,

b) neki felróható okból egy évig nem vesz részt az Alkotmánybíróság munkájában, vagy

c) a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét szándékosan elmulasztja, vagy a vagyonyilatkozatában lényeges adatot, tényt szándékosan valótlanul közöl.

(6) Az Alkotmánybíróság tagja megbízatásának megszűnését a 15. § (1) bekezdés *b)* pontja esetében – a megbízatási idő lejártának napjával – és a 15. § (2) bekezdés *a)–b)* pontja esetében az elnök állapítja meg, és a teljes ülésen bejelenti. A 15. § (2) bekezdés *c)–f)* pontja esetén az Alkotmánybíróság teljes ülése hoz határozatot, amelyet a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

4. Az Alkotmánybíróság elnöke és elnökhelyettese

17. § (1) Az elnök

a) összehangolja az Alkotmánybíróság tevékenységét, közreműködik az egységes joggyakorlat biztosításában,

b) összehívja és vezeti az Alkotmánybíróság teljes ülését,

c) meghatározza a teljes ülés üléskezési rendjét, napirendjét,

d) meghatározza az Alkotmánybíróság által elbírálandó ügyek napirendre tűzésének ütemezését, ideértve az ügyek tárgyalási határnapjának kitűzését,

e) kijelöli az előadó alkotmánybírókat,

f) javaslatot tesz a tanácsok összetételére, a tanácsvezető alkotmánybírókra, ideiglenes tanács alakítására,

g) képviseli az Alkotmánybíróságot az Országgyűlés és más szervek, valamint a nyilvánosság előtt,

h) irányítja az Alkotmánybíróság Hivatalát,

i) javaslatot tesz a teljes ülésnek a főtitkár személyére, kinevezi és felmenti a gazdasági vezetőt,

j) gyakorolja a munkáltatói jogokat az Alkotmánybíróság hivatalának köztisztviselői és munkavállalói felett,

k) az Alkotmánybíróság tagja mentelmi jogának megsértése esetén megteszi a szükséges intézkedést,

l) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket az Alkotmánybíróság ügyrendje számára előír.

(2) Az elnök az Alkotmánybíróság mint központi költségvetési fejezet tekintetében a fejezetet irányító szerv vezetője.

18. § (1) Az elnök elnöki megbízatása megszűnik

a) az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnésével,

b) lemondással.

(2) Az elnök az elnöki megbízatásról való lemondást az Országgyűlés elnökével írásban közli. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, a megbízatás a lemondás benyújtásának a napjával szűnik meg. Az elnöki megbízatásról való lemondás az elnök Alkotmánybíróságban betöltött tagságát nem érinti.

19. § (1) Az elnök a Kúria elnökét megillető juttatásokra, valamint a Kúria elnökét megillető illetmény 120%-ára jogosult.

(2)

(3) Az elnök rezidencia használatára jogosult.

(4) Az elnök – személyi, illetve hivatali célra – két személygépkocsi használatára jogosult.

(5) Az elnök jogosult rádiótelefon- és internethasználatra, valamint kormányzati célú hírközlő hálózat használatára

(6) Az elnök – a szolgáltatást nyújtó egészségügyi intézmény és az Alkotmánybíróság Hivatala megállapodása szerint – valamennyi egészségügyi ellátást térítésmentesen vehet igénybe.

(7) Az elnök, valamint a vele együtt üdülő házastársa, élettársa, gyermeke, szülője, unokája és gyermekének házastársa – térítési díj ellenében – jogosult a Kormány központi üdülőjének használatára. A térítési díj a szállás- és étkezési költséget, valamint az üdülési szolgáltatások díját foglalja magában.

(8) Az elnök hivatalos külföldi kiküldetése idején kíséretre, a politikai és szakmai felsővezetők tekintetében irányadó napidíjra és költségterítésre jogosult.

(9) Ha a külföldre utazás menetrendszerű repülőgéppel, illetve vonattal történik, az elnök első osztályt vagy ennek megfelelő utazási komfortfokozatot vehet igénybe.

(10) Az elnök külföldre utazás és külföldről történő hazautazás esetén, illetve hivatalos külföldi küldöttség fogadása, kísérése céljából jogosult a repülőtéri kormányváró helyiségek használatára.

(11) Az elnök halála esetén házastársát, ennek hiányában élettársát (a továbbiakban együtt: özvegy) – özvegy hiányában az örököszt – a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint egy összegben az elnök havi tiszteletdíjának megfelelő összegű juttatás illeti meg.

20. § (1) Ha az elnök megbízatása megszűnt, jogosult az e megbízatására

utaló elnevezést használni.

(2) Az Alkotmánybíróság volt elnöke, ha e tisztségét legalább két évig betöltötte, és megbízatása a megbízatási időtartam letelte vagy felmentése miatt szűnt meg, további hat hónapon, ha megbízatása lemondása miatt szűnt meg, további három hónapon keresztül a havi díjazásának megfelelő összegű juttatásra jogosult, amely nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül.

(3) Ha az elnök megbízatása a (2) bekezdésben meghatározott okokból két évnél hamarabb szűnt meg, de legalább egy évig a tisztségét betöltötte, a (2) bekezdésben megjelölt juttatás felére jogosult.

(4) Az Alkotmánybíróság volt elnökét – ha egyúttal az Alkotmánybíróságban betöltött tagsága is megszűnt – a megbízatása megszűnését követően további két évig személyes gépkocsihasználat illeti meg évi harmincezer km keretig.

(5) Az Alkotmánybíróság volt elnökét – ha egyúttal az Alkotmánybíróságban betöltött tagsága is megszűnt – a megbízatása megszűnését követően további két évig kétfős titkárság alkalmazása illeti meg.

(6) Az Alkotmánybíróság volt elnöke az ebben a §-ban meghatározott juttatásokra mindaddig nem jogosult, amíg a megbízatásának megszűnését követően vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének nem tesz eleget.

(7) Az Alkotmánybíróság volt elnökét nem illetik meg az ebben a §-ban meghatározott jogosultságok és juttatások, ha megbízatása a 15. § (2) bekezdés c) vagy f) pontja alapján szűnt meg.

21. § (1) Az elnök munkáját az elnökhelyettes segíti.

(2) Az elnökhelyettest az Alkotmánybíróság tagjai sorából az elnök javaslatára az Alkotmánybíróság teljes ülése választja meg.

(3) Az elnökhelyettes megbízatása megszűnik.

a) az új elnök hivatalba lépésével,

b) az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnésével vagy

c) lemondással.

(4) Az elnökhelyettes az elnökhelyettesi megbízatásról való lemondást az elnökkel írásban közli. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondást nem kell indokolni, a megbízatás a lemondás benyújtásának a napjával szűnik meg. Az elnökhelyettesi megbízatásról való lemondás az elnökhelyettes Alkotmánybíróságban betöltött tagságát nem érinti.

(5) Az elnökhelyettes az elnök akadályoztatása esetén az elnök jogkörében eljárva helyettesíti az elnököt, valamint ellátja mindazokat a feladatokat, amellyel az elnök megbízta. Ha az elnök megbízatása megszűnt, jogkörét az

elnökhelyettes, az elnök és az elnökhelyettes együttes akadályoztatása esetén a 17. § (1) bekezdés *b)–f)* pontjában foglalt hatásköröket az Alkotmánybíróság életkorban legidősebb tagja gyakorolja.

5. Az Alkotmánybíróság hivatali szervezete

22. § (1) Alkotmánybíróság igazgatási munkaszervezete az Alkotmánybíróság Hivatala, amely ellátja az Alkotmánybíróság szervezeti működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési feladatait.

(2) Az Alkotmánybíróság Hivatalát a főtitkár vezeti. A főtitkárt az elnök javaslatára a teljes ülés választja meg. A főtitkár a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) szerinti közigazgatási államtitkári illetmény-sáv felső határának megfelelő összegű illetményre és közigazgatási államtitkári juttatásokra jogosult.

(2a) A főtitkár minden naptári évben húsz munkanap vezetői pótszabadságot jogosult igénybe venni.

(3) A főtitkár az elnök irányítása alatt végzi munkáját.

(4) A főtitkár e törvényben és az Alkotmánybíróság ügyrendjében meghatározottak szerint közreműködik az Alkotmánybíróság döntéseinek előkészítésében.

(5) Az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatott köztisztviselőkre és munkavállalókra a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Küt.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Az elnök a közszolgálati jogviszony létesítését meghatározott iskolai végzettséghez, képzéshez, illetve gyakorlati időhöz kötheti.

(6) Az Alkotmánybíróság Hivatalának szervezetére és működésére vonatkozó szabályokat az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzata állapítja meg.

(7) Az Alkotmánybíróság Hivatalának költségvetési, pénzügyi, gazdálkodási, üzemeltetési, fenntartási, gépkocsi-üzemeltetési és humánpolitikai feladatait a gazdasági főosztály látja el. A gazdasági főosztályt a gazdasági főigazgató vezeti. A gazdasági főigazgató az Alkotmánybíróság Hivatalának helyettes vezetője. A gazdasági főigazgató a Kit. szerinti helyettes államtitkári illetmény-sáv felső határának megfelelő összegű illetményre és helyettes államtitkári juttatásokra jogosult.

(8) A gazdasági főigazgató minden naptári évben húsz munkanap vezetői pótszabadságot jogosult igénybe venni.

(9) A gazdasági főigazgatóra alkalmazható a Küt. 101. § (3) bekezdése az e

törvényben foglalt eltérésekkel.

(10) Az Alkotmánybíróság Hivatala gazdasági főigazgatójának a (9) bekezdés szerinti foglalkoztatása esetén a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 117. § (1) bekezdése nem alkalmazható.

(11) Az Alkotmánybíróság Hivatala gazdasági főigazgatójának a (9) bekezdés szerinti foglalkoztatása esetén a Küt. 50. §-át, 51. §-át és az egyes vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény 3. § (2) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

5/A. Az Alkotmánybíróság által alapított ösztöndíj

22/A. § Az Alkotmánybíróság a jogász szakma képviselőinek neves külföldi intézményekben, alkotmánybíróságokon és bíróságokon szerzett munkatapasztalatának, illetve kutatási tapasztalatának elősegítése, az Alkotmánybíróság joggyakorlatához köthető, színvonalas tudományos publikációk megszületése, az Alkotmánybíróság külföldi szakmai kapcsolatainak erősítése, szakmai munkájának támogatása, valamint gyakorlatának hazai és nemzetközi tudományos körökben való megismertetése érdekében ösztöndíjat alapíthat. Az ösztöndíjprogram fedezete az Alkotmánybíróság költségvetésében elkülönítetten szerepel.

II. fejezet

Az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe tartozó eljárások és jogkövetkezmények

6. Az Alaptörvénnyel való összhang előzetes vizsgálata (előzetes normakontroll eljárás)

23. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *a)* pontja alapján az elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény indítványban meghatározott rendelkezéseinek az Alaptörvénnyel való összhangját az Alaptörvény 6. cikk (2) és (4) bekezdéseiben meghatározott indítványozásra jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó indítvány alapján vizsgálja.

(2) Az indítvány alapján az elnök gondoskodik az ügynek az Alaptörvény 6. cikk (6) és (8) bekezdése szerinti határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

(3) Az Alkotmánybíróság hatásköre – az (1) bekezdésben foglaltakat nem

érintve – kiterjed a nemzetközi szerződés vagy annak valamely rendelkezése, valamint az Alaptörvény 5. cikk (7) bekezdése alapján elfogadott normatív határozat Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálatára.

(4) A nemzetközi szerződés kötelező hatályának köztársasági elnök általi elismerését megelőzően a köztársasági elnök, illetve ha a nemzetközi szerződést kormányrendelet hirdeti ki, a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerését megelőzően a Kormány kérheti az Alkotmánybíróságtól a nemzetközi szerződés vagy annak valamely rendelkezése Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálatát.

(5) A (3) bekezdés szerinti normatív határozat elfogadására irányuló javaslat kezdeményezője, a Kormány, valamint az Országgyűlés elnöke indítványára az Országgyűlés az Alaptörvény 6. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárás szerint kérheti az Alkotmánybíróságtól a határozat Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálatát. A (3) bekezdés szerinti normatív határozat vizsgálata során az eljárásra és a jogkövetkezményekre a jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(6) Az Alkotmánybíróság az (5) bekezdés szerinti indítványról soron kívül, de legkésőbb harminc napon belül határoz. Az Országgyűlés elnöke és jegyzői a (3) bekezdés szerinti normatív határozatot csak akkor írják alá, ha az Alkotmánybíróság nem állapít meg alaptörvény-ellenességet.

23/A. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 5) cikk (3) bekezdése és 24. cikk (5) bekezdése alapján az elfogadott, de még ki nem hirdetett Alaptörvény vagy Alaptörvény-módosítás megalkotására vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények megtartását az Alaptörvény 5) cikk (3) bekezdése és 24. cikk (5) bekezdés a) pontjában meghatározott indítványozásra jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó indítvány alapján vizsgálja.

(2) Az indítvány alapján az elnök gondoskodik az ügynek az Alaptörvény 24. cikk (6) bekezdése szerinti határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

7. Az Alaptörvénnyel való összhang utólagos vizsgálata (utólagos normakontroll eljárás)

24. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját.

(2) Az Alkotmánybíróság a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját az alapvető jogok biztosának határozott kérelmet tartalmazó indítványa alapján akkor vizsgálja, ha az alapvető jogok biztosának álláspontja szerint a

jogszabály alaptörvény-ellenessége fennáll.

(3) Nincs helye az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll eljárásának, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés vizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alaptörvénynek ugyanarra a rendelkezésre, illetve elvére (értékére), és azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani (ítélt dolog), kivéve, ha az Alkotmánybíróság döntése óta a körülmények alapvetően megváltoztak.

24/A. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (5) bekezdése alapján a 24. cikk (5) bekezdés *b*) pontjában meghatározott indítványozásra jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó indítvány alapján vizsgálja felül az Alaptörvényt, illetve az Alaptörvény módosítását a megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények tekintetében.

(2) Az indítvány alapján az elnök gondoskodik az ügynek az Alaptörvény 24. cikk (6) bekezdése szerinti határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

8. Bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt

25. § (1) Ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

(2) Az indítvány alapján az elnök gondoskodik az ügynek az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja szerinti határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

9. Az alkotmányjogi panasz

26. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha

a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és

b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

(3) A legfőbb ügyész az Alkotmánybírósághoz fordulhat az ügyész részvételével lefolytatott egyedi ügyben alkalmazott jogszabály Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét okozó alaptörvény-ellenességének vizsgálata érdekében, ha a jogosult maga nem képes jogainak védelmére, vagy a jogsérelem a személyek nagyobb csoportját érinti.

27. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem illetik meg a közhatalmat gyakorló indítványozót.

28. § (1) Az Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.

(2) Az Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja.

29. § Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

30. § (1) Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani.

(2) A döntés közlésének elmaradása esetén az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a tudomásszerzéstől, vagy az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől számított hatvan nap.

(3) Az Alkotmánybíróság olyan alkotmányjogi panasz tárgyában is dönthet, amelyet az indítványozó rajta kívül álló elháríthatatlan okból történő akadályoztatása folytán a határidő eltelte után nyújtott be, és az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül – az elbírálásra alkalmas indítvány előterjesztésével egyidejűleg – igazolási kérelmet nyújt be. Az igazolási kérelem megalapozására szolgáló tényeket az indítványozó a kérelemben valószínűsíti.

(4) A döntés közlésétől, illetve az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezésétől, valamint a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.

(5) Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést.

31. § (1) Ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.

(2) Ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye.

10. A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata

32. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.

(2) Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe

ütközését észleli.

11. Az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának vizsgálata

33. § (1) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozatát az Alkotmánybíróság az elrendelés vagy elutasítás Alaptörvénnyel való összhangja és törvényessége tekintetében bárki indítványára harminc napon belül felülvizsgálja. Az indítványnak az Országgyűlés határozatának közzétételét követő tizenöt napon belül be kell érkeznie.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárásban az Alkotmánybíróság a határozat érdemében csak akkor folytat vizsgálatot, ha az aláírásgyűjtő ív hitelesítése és a népszavazás elrendelése között a körülményekben olyan lényeges változás következett be, amelyet a kérdés hitelesítéséről, illetve az azzal szembeni felülvizsgálati kérelemről hozott döntés során a Nemzeti Választási Bizottság, illetve a Kúria nem vehetett figyelembe, és a döntést érdemben befolyásolhatja.

(3) Az Alkotmánybíróság nem vizsgálja érdemben azt az indítványt, amelyben az indítványozó a népszavazási kérdés tartalmát illető, illetve a hitelesítéssel összefüggő alkotmányossági aggályokra hivatkozik.

11/A.

33/A. §

12. Alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testület felosztatásával összefüggő vélemény

34. § Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testületének alaptörvény-ellenes működésére vonatkozóan a Kormány indítványa alapján elvi véleményt nyilvánít.

12/A. A jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség alaptörvény-ellenes működésével összefüggő vélemény

34/A. § Az Alkotmánybíróság a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség alaptörvény-ellenes működésére vonatkozóan

a) a bevett egyház esetén a Kormány,

b) a vallási egyesület, a nyilvántartásba vett egyház és a bejegyzett egyház esetén a bíróság indítványa alapján elvi véleményt nyilvánít.

13. A köztársasági elnök tisztségétől való megfosztása

35. § (1) Az Alaptörvény 13. cikke alapján a köztársasági elnök tisztségétől való megfosztására irányuló eljárásban az Alkotmánybíróság az Országgyűlés határozatában részletesen megindokolt, az Alaptörvény, illetve más törvény köztársasági elnöki tisztség gyakorlásával összefüggésben történő szándékos megsértésére, illetve szándékos bűncselekmény elkövetésére vonatkozó indítvány alapján jár el.

(2) Az Alkotmánybíróság megvizsgálja a megfosztási eljárás indítványozásának és megindításának jogszerűségét. Ha a megfosztási eljárás az Alaptörvény 13. cikk (2), illetve (3) bekezdésében foglaltaknak nem felel meg, az Alkotmánybíróság az eljárást érdemi vizsgálat nélkül megszünteti.

(3) Az Alkotmánybíróság az eljárást soron kívül folytatja le.

(4) Érdemi vizsgálat esetén az Alkotmánybíróság a megfosztási eljárásban az 57. §-ban foglaltakon túl a vizsgált törvénysértés jellegének megfelelően a büntetőeljárásról, illetve a polgári perrendtartásról szóló törvényben foglaltak szerint más bizonyítási eszközt is alkalmazhat. Az Alkotmánybíróság a köztársasági elnököt meghallgatja.

(5) Az Alkotmánybíróság e §-ban meghatározott jogkörében a teljes ülés jelenlévő tagjai kétharmadának egyetértésével hozza meg döntését.

14. A hatásköri összeütközés feloldása

36. § (1) Ha – a bíróságok és a közigazgatási hatóságok kivételével – az állami szervek, illetve állami és önkormányzati szervek között hatásköri összeütközés merül fel, az érintett szerv az Alkotmánybíróságnál indítványozhatja a hatásköri összeütközés Alaptörvény értelmezése alapján történő megszüntetését.

(2) Az Alkotmánybíróság dönt arról, hogy a felmerült vitában mely szervnek van hatásköre, és kijelöli az eljárásra kötelezett szervet.

36/A. § (1) Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 108/A. § (1), illetve (9) bekezdésében meghatározott jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó jogorvoslati kérelemre vizsgálja, hogy a kötelezett eleget tett-e a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 108/A. § (1), illetve (9) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.

(2) A jogorvoslati kérelem alapján az elnök gondoskodik az ügynek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 108/A. § (5) bekezdése szerinti határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

36/B. § (1) Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 108/A. § (10) bekezdésében meghatározott esetben a jogosult által benyújtott, határozott kérelmet tartalmazó jogorvoslati kérelemre jár el.

(2) A jogorvoslati kérelem alapján az elnök gondoskodik az ügynek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 108/A. § (5) bekezdése szerinti határidő betartását szolgáló időben történő napirendre vételéről.

15. Az önkormányzati rendelet, a közjogi szervezetszabályozó eszközök és jogegységi határozatok vizsgálata

37. § (1) Az Alkotmánybíróság a 24–26. §-ban meghatározott hatáskörében az önkormányzati rendelet Alaptörvénnyel való összhangját akkor vizsgálja, ha a vizsgálat tárgya az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata nélkül, kizárólag az Alaptörvénnyel való összhang megállapítása.

(2) Az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll eljárásban, bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll eljárásban, alkotmányjogi panasz alapján, vagy nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata során felülvizsgálja a közjogi szervezetszabályozó eszközöknek, valamint az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott jogegységi határozatoknak az Alaptörvénnyel, illetve nemzetközi szerződéssel való összhangját. Az indítványozókra, az eljárásra és a jogkövetkezményekre a jogszabályok felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

16. Az Alaptörvény értelmezése

38. § (1) Az Országgyűlés vagy annak állandó bizottsága, a köztársasági elnök, a Kormány, illetve az alapvető jogok biztosa indítványára az Alkotmánybíróság az Alaptörvény rendelkezését konkrét alkotmányjogi problémával összefüggésben értelmezi, ha az értelmezés közvetlenül levezethető az Alaptörvényből.

(2) Ha a konkrét alkotmányjogi probléma állami szerv jogállásával, működésével, vagy feladat- és hatáskörével összefüggésben merül fel, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény rendelkezésének értelmezését az (1) bekezdés alapján akkor végzi, ha az alkotmányjogi probléma az Alaptörvénnyel összhangban történő működést, illetve feladat- és hatáskörgyakorlást ellehetetleníti, illetve az értelmezési bizonytalanság a jogbiztonságot veszélyezteti.

16/A. Előzetes európai uniós értelmező véleményről szóló döntés

38/A. § Az Alkotmánybíróság az Európai Unió Bírósága megkeresésére és az uniós alapító szerződésekben biztosított hatáskörének tiszteletben tartása mellett Magyarország

a) alkotmányos berendezkedése, ideértve az alapvető állami funkciói – köztük az állam területi integritásának biztosítása, a közrend fenntartása és a nemzeti biztonság védelme –,

b) alkotmányos

ba) rendje,

bb) követelményei, és

bc) hagyományai,

c) nemzeti identitása,

d) szuverenitása,

e) népességére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési joga,

f) Alaptörvényében védett alapvető jogok és szabadságok, valamint emberi méltóság

értelmezésére vonatkozóan előzetes véleményt nyilvánít az Alaptörvénnyel való összhang szempontjából, ha az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő ügyben történő döntéshozatallal összefüggésben felmerül ezen kérdések érintettsége, és az értelmezés közvetlenül levezethető az Alaptörvényből.

17. Az Alkotmánybíróság határozatainak jogkövetkezményei

39. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező.

(2) Az Alkotmánybíróság döntése ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(3) Az Alkotmánybíróság az alkalmazott jogkövetkezményeket az Alaptörvény és e törvény keretei között maga állapítja meg.

40. § (1) Nem hirdethető ki a törvény, ha az Alkotmánybíróság a 23. §-ban meghatározott eljárásában megállapítja a vizsgált törvényi rendelkezés vagy rendelkezések alaptörvény-ellenességét.

(2) Ha az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 6. cikk (8) bekezdése alapján ismételt lefolytatott eljárásában is megállapítja a törvényi rendelkezés vagy rendelkezések alaptörvény-ellenességét, az Országgyűlést felhívja jogalkotói feladatának Alaptörvénnyel összhangban történő teljesítésére.

(3) Ha az Alkotmánybíróság a 23. §-ban meghatározott eljárásában a nemzetközi szerződés rendelkezésének alaptörvény-ellenességét megállapítja, a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére addig nem kerülhet sor, amíg a nemzetközi szerződést létrehozó államok vagy a nemzetközi jog

szerződéskötési képességgel rendelkező egyéb alanyai az alaptörvény-ellenességet meg nem szüntetik, vagy ameddig fenntartás megtételével – ha ezt az adott nemzetközi szerződés lehetővé teszi – vagy a nemzetközi jog által elismert egyéb jogintézménnyel élve Magyarország nem zárja ki a nemzetközi szerződés és az Alaptörvény összeütközését.

(4) Nem hirdethető ki az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása, ha az Alkotmánybíróság a 23/A. §-ban meghatározott eljárásában megállapítja, hogy a megalkotásra vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt követelményeket nem tartották meg.

41. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 24. § vagy a 25–26. § szerinti eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti.

(1a) Ha az Alkotmánybíróság a 24/A. § szerinti eljárásában megállapítja, hogy az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása a megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt követelményeknek nem felel meg, az Alaptörvényt, illetve az Alaptörvény módosítását megsemmisíti.

(2) Az (1) bekezdést az Alaptörvény 37. cikk (4) és (5) bekezdésében foglalt kivételekre és feltételekre tekintettel kell alkalmazni.

(3) Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene.

(4) Az Alkotmánybíróság a 33. §-ban és a 33/A. §-ban meghatározott hatáskörében az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy az Országgyűlés határozatának megsemmisítése mellett az Országgyűlést új határozat meghozatalára hívja fel.

42. § (1) Ha az Alkotmánybíróság olyan jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését állapítja meg, amely a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabállyal az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes, a nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabályt teljesen vagy részben megsemmisíti.

(2) Ha az Alkotmánybíróság olyan jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését állapítja meg, amellyel a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes, az ellentét feloldása érdekében – a körülmények mérlegelése alapján, határidő megjelölésével – felhívja a Kormányt, illetve a jogalkotót, hogy a megjelölt határidőben tegye meg az ellentét feloldása érdekében szükséges intézkedéseket.

43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.

(2) A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybíróági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A bírói döntés Alkotmánybíróóság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróóság határozata szerint kell eljárni.

(4) Az Alkotmánybíróóság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is.

44. § (1) Az Alkotmánybíróóságnak az Alaptörvény, az Alaptörvény módosítása és a jogszabály megsemmisítéséről, a jogszabály hatálybalépésének ideiglenes felfüggesztéséről, az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának vizsgálatáról, a köztársasági elnök tisztségtől való megfosztásáról, valamint az Alaptörvény értelmezéséről, továbbá az előzetes európai uniós értelmező véleményéről szóló határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni. Az Alkotmánybíróóság elrendelheti más határozatának vagy végzésének a Magyar Közlönyben való közzétételét is. Az Alkotmánybíróóság határozatait és végzéseit az Alkotmánybíróóság Határozatai hivatalos lapban is közzé kell tenni.

(2) Az Alkotmánybíróóság határozatai az Alkotmánybíróóság Hivatalának honlapján digitális formában, bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek. A határozatok közzétételére a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény bírósági határozatok nyilvánosságára vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

45. § (1) A megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés az Alkotmánybíróóság megsemmisítéséről szóló határozatának a Magyar Közlönyben vagy az Alkotmánybíróóság Határozatai hivatalos lapban – amennyiben ez utóbbi esetben történő közzétételre a Magyar Közlönyt megelőzően kerül sor – való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály pedig nem lép hatályba.

(1a) Az Alkotmánybíróóság az Alaptörvény 24. cikk (6) bekezdés *b*) pontja szerinti esetben az Alaptörvényt vagy az Alaptörvény módosítását a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal semmisíti meg.

(2) Ha az Alkotmánybíróóság bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján semmisít meg egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróóság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható.

(3) A jogszabály megsemmisítése – a (6) bekezdésben foglalt eset kivételével – nem érinti a határozat közzététele napján vagy azt megelőzően létrejött jogviszonyokat, és a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket.

(4) Az Alkotmánybíróság az (1), (2) és (3) bekezdésben meghatározottaktól eltérően is meghatározhatja az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jobbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.

(5) A jogszabály megsemmisítése nem érinti a megsemmisített jogszabályon alapuló, Alkotmánybíróság előtti eljárásban nem felülvizsgálható, vagy felül nem vizsgált bírói döntéseket, kivéve, ha az Alkotmánybíróság a megsemmisítésről szóló határozatában ettől eltérően rendelkezik.

(6) Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozatával vagy véglegessé vált nem ügydöntő végzésével vagy az ügyészség vagy a nyomozó hatóság további jogorvoslással nem támadható eljárást megszüntető határozatával befejezett büntetőeljárás és a jogerős határozattal befejezett szabálysértési eljárás felülvizsgálatát rendeli el, ha az eljárásban alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés semmisségéből a büntetés, illetve az intézkedés csökkentése vagy mellőzése, valamint a büntetőjogi, illetve a szabálysértési felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne.

(7) A (6) bekezdésben meghatározott felülvizsgálat során a büntetőeljárásról, illetve a szabálysértésekről szóló törvény szabályait kell alkalmazni.

46. § (1) Ha az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére.

(2) A jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha

a) nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztása valósul meg,

b) kifejezett jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladat ellenére nem került sor a jogszabály megalkotására, vagy

c) a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.

(3) Az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály

alkalmazásának meg kell felelnie.

III. fejezet

Az Alkotmánybíróság működési rendje és eljárási szabályok

18. Az Alkotmánybíróság döntéshozatali szervei

47. § (1) Az Alkotmánybíróság döntéseit teljes ülésben, tanácsban vagy egyesbíróként eljárva hozza meg. E törvény eltérő rendelkezésének hiányában az Alkotmánybíróság eljárása nem nyilvános.

(2) A teljes ülés az Alkotmánybíróság legfőbb testületi szerve.

(3) A tanács és az egyesbíró döntéseit az Alkotmánybíróság hatáskörében eljárva hozza meg.

48. § (1) Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróság összes tagjából áll.

(2) Az Alkotmánybíróság teljes ülésén az Alkotmánybíróság tagjai tanácskozási és szavazati joggal vesznek részt.

(3) A teljes ülésen hivatalból vesz részt a főtitkár, továbbá részt vehetnek az elnök által meghívott személyek.

(4) A teljes ülés akkor határozatképes, ha azon legalább az Alkotmánybíróság tagjainak kétharmada, köztük az elnök vagy az elnök akadályoztatása esetén az elnökhelyettes jelen van.

(5) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a teljes ülés döntéseit nyílt szavazással, szótöbbséggel, tartózkodó szavazat nélkül hozza meg. Az Alkotmánybíróság tagja a döntésben köteles részt venni. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(6) A teljes ülés az 50. § (2) bekezdés *d)–e)* pontjai szerinti személyi kérdésekben titkos szavazással hozza meg döntését. Az 50. § (2) bekezdés *d)* pontja szerinti személyi kérdésben az érintett tag nem szavazhat.

48/A. § Az Alkotmánybíróság teljes ülése, valamint a tanács ülése az elnök döntése alapján elektronikus kommunikációs eszköz igénybevételel is megtartható.

49. § (1) A tanácsok számáról, összetételéről és a tanácsvezető személyéről az elnök javaslatára a teljes ülés dönt. A tanácsok összetétele háromévente, a tanácsvezető személye évente megújul.

(2) A tanács ideiglenes vagy állandó tanács formájában hozható létre.

(3) Ideiglenes tanácsot az elnök javaslatára a teljes ülés határozatával, az abban megjelölt indítványok elbírálására, soronkívüliség elrendelése esetén,

az ügyteher mérséklése céljából hozhat létre.

(4) Ha a tanács tagjainak száma legalább öt, szótöbbséggel hozza meg döntését. Ha a tanács tagjainak száma kevesebb, mint öt, egyhangúan hozza meg a döntését.

(5) A tanács ülésén a tanácsvezető alkotmánybíró által esetenként meghívott személyek vehetnek részt.

(6) A tanács napirendjén szereplő ügyet a teljes ülés elé kell terjeszteni döntéshozatalra, ha

a) a tanács által érdemben vizsgált ügyben a törvény megsemmisítésének van helye, vagy

b) az 50. § (2) bekezdés *f)* pontjában meghatározott feltételek fennállnak, és

ba) a tanács tagjainak többsége azt indítványozza,

bb) az elnök elrendeli, vagy

bc) az Alkotmánybíróság öt, az adott tanácsban tagsággal nem rendelkező tagja indítványozza.

(7) A tanácsok számát, az egyes tanácsok tagjainak számát, a határozatképességre és működésükre vonatkozó egyéb részletes szabályokat az Alkotmánybíróság ügyrendje állapítja meg.

50. § (1) A tanács minden olyan ügyben eljárhat, amelyet e törvény vagy az Alkotmánybíróság ügyrendje nem utal a teljes ülés hatáskörébe.

(2) Az Alkotmánybíróság teljes ülésén dönt

a) a 23. §-ban, a 23/A. §-ban, a 24/A. §-ban, a 35. §-ban és a 38. §-ban meghatározott eljárásban,

b) alaptörvény-ellenes vagy nemzetközi szerződésbe ütköző törvény megsemmisítéséről, valamint a tanács által érdemben vizsgált ügyben törvény megsemmisítéséről,

c) az Alkotmánybíróság ügyrendjének, valamint szervezeti és működési szabályzatának megalkotásáról,

d) az Alkotmánybíróság tagja

da) mentelmi jogának felfüggesztéséről,

db) összeférhetlenségének megállapításáról, valamint az összeférhetlenség alapján tagsága megszűnésének megállapításáról,

dc) megbízatás alóli felmentéséről, valamint kizárásáról az Alkotmánybíróság tagjai közül,

e) az elnökhelyettes és a főtitkár megválasztásáról, valamint

f) minden olyan ügyben, amelyben a teljes ülés döntését az ügy társadalmi vagy alkotmányjogi jelentősége, bonyolultsága, az alkotmányos joggyakorlat egységének megőrzése, illetve egyéb fontos ok indokolja.

(3) Az indítvány teljes ülés általi elbírálását az elnök saját kezdeményezésére

vagy az Alkotmánybíróság öt tagja javaslatára, továbbá a 49. § (6) bekezdése alapján rendeli el.

19. Az eljárás megindítása

51. § (1) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint arra jogosult indítványa alapján jár el.

(2)–(3)

52. § (1) Az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.

(1a) A 23/A. § és a 24/A. § szerinti hatáskörök gyakorlására irányuló indítványban foglalt kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli

a) azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza,

b) azokat az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megalkotására, illetve kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelményeket, amelyeket az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megsértett,

c) az indokolást arra nézve, hogy az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása miért ellentétes a megalkotására, illetve kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelményekkel,

d) a kifejezett kérelmet az Alaptörvény vagy az Alaptörvény módosítása megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.

(1b) Az (1a) bekezdésben foglalt eseteken kívül a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli

a) azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza,

b) az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét,

c) a 38. §-ban meghatározott eljárás kivételével az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést vagy bírói döntést, továbbá a 33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az Országgyűlés határozatát, illetve a 34–36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az alaptörvény-ellenes működést, magatartást vagy hatáskörgyakorlást,

d) az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit,

e) az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés vagy – a 33. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén – az Országgyűlés határozata miért ellentétes az

Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá a 34–36. §-ban meghatározott eljárás indítványozása esetén az indítványban foglalt kérelem részletes indokolását, valamint

f) a kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.

(2) Az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Ez a rendelkezés nem érinti az Alkotmánybíróságnak a 28. § (1) bekezdésben, a 32. § (1) bekezdésben, a 38. § (1) bekezdésben és a 46. § (1) és (3) bekezdésben meghatározott, hivatalból megtehető megállapításokra vonatkozó hatáskörét, valamint az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésében foglaltakat.

(3)

(4) Az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.

(5) Az indítványban meg kell jelölni az indítványozó nevét és lakóhelyét, illetve székhelyét, közjogi tisztségviselő indítványozó esetén a betöltött tisztségét, továbbá az alkotmányjogi panasz eljárásokban nyilatkoznia kell adatai kezelését illetően.

(6) Az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják.

53. § (1) Az eljárás megindítására vonatkozó írásbeli indítványt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál kell előterjeszteni. Az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának vizsgálatára irányuló indítvány beérkezéséről az Alkotmánybíróság haladéktalanul tájékoztatja a köztársasági elnököt és a Nemzeti Választási Bizottságot.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.

(3) A bíróság az alkotmányjogi panaszt továbbítja az Alkotmánybíróság részére.

(4) A bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti.

(5) Az indítványozó azonos tartalmú indítványt ismételten csak akkor terjeszthet elő, ha az előző kérelem alapjául szolgáló okok jelentős mértékben megváltoztak.

(6) Az alkotmányjogi panasz kivételével az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítvány nem vonható vissza.

54. § (1) Az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírósági eljárás során felmerült költségeit maga viseli.

(2) Az Alkotmánybíróság tanácsa vagy az 55. § (5) bekezdése alapján eljáró egyesbíró eljárási bírsággal sújthatja, és a keletkező többletköltségek megfizetésére kötelezheti azt az indítványozót, aki az indítványozási jogát visszaélészerűen gyakorolja, valamint azt az indítványozót és az eljárásában résztvevő más személyt, akinek szándékos magatartása késlelteti vagy akadályozza az alkotmánybírósági eljárás befejezését.

(3) Az eljárási bírság mértéke húszezer forinttól ötszázezer forintig terjedhet, amelyet az Alkotmánybíróság végzésében meghatározott időpontig köteles a bírságolt személy megfizetni. Az eljárási bírság összegének megállapításánál a kiszabására okot adó cselekmény súlyát és következményeit kell figyelembe venni.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott eljárási bírságban és a költségekben marasztaló döntés a bírságolt személy kérelme alapján vagy hivatalból, különös méltánylást érdemlő okból az Alkotmánybíróságnak az elnök által kijelölt másik tanácsa megváltoztathatja.

20. Az eljárás előkészítése és az indítványok befogadhatóságának előzetes vizsgálata

55. § (1) Az Alkotmánybíróság eljárásának előkészítését e törvényben és az Alkotmánybíróság ügyrendjében meghatározottak szerint a főtitkár végzi.

(2) A főtitkár előzetesen vizsgálja, hogy az indítvány alkalmas-e alkotmánybírósági eljárás megindítására, megfelel-e az indítványra vonatkozó, e törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, valamint fennállnak-e eljárást gátló akadályok.

(3) Ha az indítvány az e törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek nem felel meg, a főtitkár hiánypótlásra hívja fel az indítványozót, aki annak harminc napon belül köteles eleget tenni. Ha az indítványozó a hiánypótlási felhívásnak határidőben nem, vagy ismételten hiányosan tesz eleget, az indítvány érdemi vizsgálatára nem kerül sor.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott eseten kívül az indítvány nem kerül érdemi elbírálásra, ha

a) az indítványozó az indítvány előterjesztésére a törvényben meghatározott határidőt elmulasztotta, illetve a mulasztást felhívás ellenére sem igazolta,

b) nyilvánvalóan nem jogosult terjesztette elő az indítványt,

c) az indítvány elbírálása nyilvánvalóan nem tartozik Alkotmánybíróság hatáskörébe,

- d) a beadvány nem minősül indítványnak, vagy
- e) az indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

(4a)

(5) Az Alkotmánybíróságnak az indítvány érdemi vizsgálat nélküli visszautasításáról szóló döntését – a főtitkár javaslatára – az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva hozza meg.

56. § (1) Az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról.

(2) A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

(3) A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

(4) A befogadott alkotmányjogi panaszt – érdemi vizsgálatra – az előadó bíró az ügy érdemi elbírálását az Alkotmánybíróság ügyrendje szerint végző állandó tanács elé terjeszti.

21. Általános eljárási szabályok

57. § (1) Az Alkotmánybíróság az indítványok érdemében a rendelkezésre álló iratok alapján, illetve az (1b)–(1c) bekezdés szerinti esetben a jogszabály megalkotója, a törvény kezdeményezője vagy ezek képviselőjének meghallgatása, illetve véleménye megismerése után dönt.

(1a) Az Alkotmánybíróság honlapján közzé kell tenni, ha törvénnyel, kormányrendelettel vagy más, a személyek széles körét érintő jogszabállyal összefüggésben a 23–26. §-ban vagy a 32. §-ban foglalt hatáskörben eljárás indult. Az Alkotmánybíróság a 23–24. §-ban és a 32. §-ban foglalt hatáskörében indult eljárások esetén –, valamint ha a 25–26. § alapján indult eljárásokban az indítványozó hozzájárult – az indítványt közzéteszi, egyéb esetben az indítványban foglalt alkotmányossági kérelem lényegét az 52. § (1) bekezdés c)–e) pontját illetően – a személyes adatok törlése mellett – nyilvánosságra hozza.

(1b) Ha a jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője – figyelemmel arra is, hogy az ügy a személyek széles körét érinti-e – az ügygel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni kívánja, véleményét az (1a) bekezdés szerinti közzétételtől számított 30 napon belül – soron kívüli eljárás esetén 15, illetve az Alaptörvény 6. cikk (8) bekezdése szerinti eljárásban 5 napon belül – megküldi az Alkotmánybíróságnak. A

jogszabály megalkotója és a törvény kezdeményezője megállapodás alapján közös véleményt is kialakíthat.

(1c) A jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője véleményének megküldésével egyidejűleg kérheti az Alkotmánybíróságtól a 25–27. §-ban foglalt hatáskörben a személyes – a 24. §-ban és a 32. §-ban a nyilvános – meghallgatás lehetőségének biztosítását. A jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője vagy ezek képviselője meghallgatásáról az Alkotmánybíróság teljes ülése dönt; a meghallgatás mellőzéséhez valamennyi tag többségének szavazata szükséges. A jogszabály megalkotója és a törvény kezdeményezője megállapodás alapján közös képviselőt is állíthat a meghallgatásra.

(1d) A jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője (1b) bekezdés szerinti véleményét az Alkotmánybíróság honlapján közzé kell tenni.

(1e) Az (1c) bekezdés szerinti meghallgatásra az indítványozót is meg kell hívni, és lehetőséget kell biztosítani számára, hogy a jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője vagy ezek képviselője meghallgatását követően álláspontját kifejtse.

(1f) A nyilvános ülésen a hallgatóság az Alkotmánybíróság elnöke által megjelölt létszámban, az általa kijelölt helyen foglalhat helyet, és a véleménynyilvánítás bármely formájától tartózkodni köteles. Az ülés rendjének megzavarása esetén az Alkotmánybíróság, illetve a tanács elnöke a hallgatóságot vagy annak egy részét az ülésről kiutasíthatja. Ha minősített adat, személyes adat, üzleti titok vagy törvény által védett más adat védelme érdekében szükséges, a meghallgatás e részét zárt ülésen kell folytatni. Zárt ülés tartását a meghallgatott, az Alkotmánybíróság, illetve a tanács elnöke kérelmezheti, arról a teljes ülés, illetve a tanács tagjainak többségével határoz. A nem zárt ülésen történt meghallgatás jegyzőkönyvét az Alkotmánybíróság honlapján közzé kell tenni.

(2) Az Alkotmánybíróság az (1a)–(1c) bekezdés alkalmazásától függetlenül is elrendelheti az indítványozó vagy harmadik személy személyes meghallgatását vagy nyilatkozattételre hívhatja fel. Az Alkotmánybíróság nyilatkozattételre hívhatja fel, iratok megküldése és vélemény kérése iránt keresheti meg az indítványi kérelemmel érintett szervet, hatóságot, illetve azt a bíróságot, hatóságot, más állami szervet, az Európai Unió intézményét vagy nemzetközi szervet, amelynek megkeresése a kérelem elbírálásához szükséges.

(3) Az Alkotmánybíróság egyedi ügygel összefüggésben iratanyag megküldése céljából megkeresheti az ügyben eljáró bíróságot.

(4) A (2) bekezdés szerint személyes meghallgatásra meghívott személyek

kötelesek megjelenni.

(4a) Az (1c) és a (2) bekezdés szerinti személyes meghallgatásra a polgári perrendtartásról szóló törvény elektronikus hírközlő hálózat útján történő meghallgatásra vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell.

(5) A (2) bekezdés szerint nyilatkozattételre felhívott, illetve az iratok megküldése iránt megkeresett szervek, hatóságok és bíróságok együttműködésre kötelesek.

(6) Ha az alapjogi jogsérelem fennállásának eldöntése szakkérdés tisztázását teszi szükségessé, az Alkotmánybíróság kivételesen szakértőt rendel ki az eljárásban. A szakértői bizonyítás részletszabályait az Alkotmánybíróság ügyrendje tartalmazza.

(7) Nyilvános meghallgatást kell tartani a (2) bekezdésben meghatározott meghallgatás elrendelése esetén az indítványozó vagy az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló bírósági eljárásban részt vevő ellenérdekű fél (a továbbiakban: ellenérdekű fél) indítványára az eljáró tanács tanácsvezető bírójának, a teljes ülés eljárása esetén pedig az elnök döntése alapján.

(8) Az indítványozó és az ellenérdekű fél a bizonyítási eljárás során keletkezett iratokba betekinthez.

(9) A (2)–(6) bekezdésben meghatározott bizonyítási eszközök tekintetében és a (8) bekezdés tekintetében a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(10) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság eljárásában egyéb bizonyítási mód és eszköz nem alkalmazható.

58. § (1) Ha az előadó alkotmánybíró az indítvány érdemi vizsgálata során azt állapítja meg, hogy az indítvány kiegészítésre szorul, határidő tűzésével hiánypótlásra hívhatja fel az indítványozót. A határidő eredménytelen eltelte esetén az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt az ügyben.

(2) Az előadó alkotmánybíró együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelheti azoknak az előtte folyamatban levő ügyeknek az egyesítését, amelyeknek tárgya egymással összefügg.

(3) Ha az előadó alkotmánybíró az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja, elrendelheti, hogy egyes vitás kérdések elkülönülve kerüljenek érdemi vizsgálatra, illetve elbírálásra.

59. § Az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.

60. § Az Alkotmánybíróság az eljárását bíróság, hatóság, más állami szerv, az Európai Unió intézménye vagy nemzetközi szerv előtt folyamatban lévő

eljárás befejezéséig kivételesen felfüggesztheti, ha az ügy Alkotmánybíróság általi érdemi elbírálása olyan kérdés előzetes eldöntésétől függ, amelyben a szervek előtti eljárás folyamatban van, és a felfüggesztést a jogbiztonság, az indítványozó különösen fontos érdeke, vagy más különösen fontos ok indokolja.

61. § (1) Az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az

a) az alkotmánybírósági eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre tekintettel,

b) súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében, vagy

c) más fontos okból

indokolt, és a bíróság az 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel.

(2) Ha az Alkotmánybíróság a 24. §-ban meghatározott hatáskörében kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés vizsgálata során az alaptörvény-ellenesség fennállását valószínűsíti, kivételesen felfüggesztheti az indítványban megjelölt jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépését, ha súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése, az Alaptörvény vagy a jogbiztonság védelme érdekében azonnali intézkedésre van szükség.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott felfüggesztés az Alkotmánybíróság érdemi döntésének meghozataláig tart. Ha az Alkotmánybíróság a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést nem semmisíti meg, határozatában megállapítja a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésének napját. A hatálybalépés napját úgy kell megállapítani, hogy a jogszabályban a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésére meghatározott időponthoz hozzá kell adni azt az időtartamot, amely a jogszabály kihirdetése és az Alkotmánybíróság érdemi döntése között eltelt.

(4) A felfüggesztő határozat száznyolcvan nap elteltével hatályát veszti, ha az Alkotmánybíróság nem dönt az intézkedés meghosszabbításáról. Az Alkotmánybíróság a felfüggesztésről szóló döntésében megállapítja a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésének időpontját arra az esetre, ha a felfüggesztő döntés hatályát vesztené. A hatálybalépés napját úgy kell megállapítani, hogy a jogszabályban a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésére meghatározott időponthoz hozzá kell adni azt az időtartamot, amely a jogszabály kihirdetése és a felfüggesztő döntés hatályvesztése között eltelne.

62. § (1) Az alkotmányjogi panasz elbírálásában nem vehet részt az Alkotmánybíróság azon tagja, aki az indítványozónak vagy jogi képviselőjének

a hozzátartozója, vagy az eljárás tárgyát képező bírósági eljárásban félként vagy egyéb módon, a bírói döntés meghozatalában bíróként részt vett.

(2) Az indítvány elbírálásában nem vehet részt az Alkotmánybíróság azon tagja, akitől az ügy tárgyával összefüggő személyes és közvetlen érintettsége folytán az ügyben pártatlan, tárgyilagos, elfogulatlan döntés nem várható.

(3) Az Alkotmánybíróság tagja haladéktalanul bejelenti az elnöknek, ha vele szemben kizárási ok áll fenn.

(4) Az alkotmányjogi panasz eljárás során az indítványozó az indítvány befogadását követően az Alkotmánybíróság határozatának meghozataláig indokolt és alátámasztott, írásbeli beadványban kezdeményezheti az eljáró bírói tanács tagjának kizárását, ha tőle elfogulatlan döntés nem várható

(5) Az indítványozó által benyújtott kizárási iránnyal szembeni kifogást nyilatkozattételre be kell mutatni az Alkotmánybíróság kifogással érintett tagjának. A kizáráshoz való hozzájárulása esetén az Alkotmánybíróság tagja az ügy elintézésében nem vehet részt. Ellenkező esetben a kizárás tárgyában az Alkotmánybíróság másik tanácsa vagy a teljes ülés dönt. A kizárás tárgyában meghozott végzést közölni kell az indítványozóval és az Alkotmánybíróság érintett tagjával.

22. Az Alkotmánybíróság döntései

63. § (1) Az Alkotmánybíróság az ügy érdemében, valamint a 61. § (2) bekezdésében meghatározott ideiglenes intézkedés tárgyában határozattal, az eljárás során felmerült minden más kérdésben végzéssel dönt.

(2) Az Alkotmánybíróság döntését – az 56. § (3) bekezdésében szabályozott rövidített indokolással ellátott végzés kivételével – részletesen indokolni köteles.

64. § Az Alkotmánybíróság végzésben utasítja vissza az indítványt, ha érdemi vizsgálata során megállapítja

a) hatáskörének hiányát,

b) az indítványozó jogosultságának hiányát,

c) a hiánypótlás vagy egyéb nyilatkozattétel elmaradását, amely az ügy elbírálását ellehetetleníti, illetve a hiánypótlásra visszaadott indítvány ismételt hiányosan történő benyújtását,

d) az indítvány törvényi feltételeknek nem megfelelő tartalmát,

e) a 25–27. §-ban foglalt eljárások kivételével a vizsgált jogszabály hatályvesztését, valamint

f) a 24. § (3) bekezdésében vagy a 31. §-ban foglaltak fennállását.

65. § (1) Az Alkotmánybíróság érdemi határozatával elbírálja az indítványt,

és dönt az eljárása során szükségszerűen felmerülő egyéb kérdésekben.

(2) Az Alkotmánybíróság a 33. § (1) bekezdése szerinti határozatában az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országgyűlést új határozat meghozatalára hívja fel.

66. § (1) Az Alkotmánybíróság döntését kézbesítés útján közli az indítványozóval, az alkotmányjogi panaszt továbbító bírósággal és azzal az érintettel, akinek a részére a közlést szükségesnek tartja.

(2) Ha az Alkotmánybíróság tagja a szavazás során kisebbségben maradt, és az Alkotmánybíróság döntésével nem ért egyet, különvéleményét – annak írásbeli indoklásával együtt – jogosult a döntéshez csatolni.

(3) Az Alkotmánybíróságnak a döntés érdemével egyetértő tagja a többségétől eltérő indokait párhuzamos indokolás formájában jogosult a döntéshez csatolni.

(4) Az Alkotmánybíróság elrendelheti határozatának nyilvános kihirdetését.

23. Egyéb rendelkezések

67. § Az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő eljárásokban a polgári perrendtartásról szóló törvény anyanyelv használatára vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

68. § A 23–24. § és a 32–33. § szerinti eljárásban az Alkotmánybíróság a részére megküldött indítványokat elektronikus formában, bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozásmentesen nyilvánosságra hozza. A 25–27. § szerinti eljárásban az Alkotmánybíróság az indítványokat az indítványozó hozzájárulása esetén nyilvánosságra hozza.

68/A. § Különleges jogrend idején

a) az elnök és a főtitkár gondoskodik az Alkotmánybíróság folyamatos működéséről, és megteszi az ehhez szükséges szervezeti működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési intézkedéseket, valamint

b) az elnök engedélyezheti az Alkotmánybíróság ügyrendjétől való eltérést.

IV. fejezet

Záró rendelkezések

69. § (1) Ez a törvény 2012. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény az Alaptörvény 24. cikk (9) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

(3)–(4)

(5) E törvény nem érinti az Alkotmánybíróság e törvény hatálybalépésekor

hivatalban lévő tagjának megbízatását azzal, hogy a megbízatásra az 5. §-ban és a 10–16. §-ban foglaltakat alkalmazni kell. Az Alkotmánybíróság e törvény hatálybalépésekor hivatalban lévő tagja vagy e törvény hatálybalépését megelőzően hivatalban volt tagja, akit az Országgyűlés kilenc évre választott meg és nem választották újra, e törvény hatálybalépését követően egyszer újraválasztható.

(6) E törvény nem érinti az Alkotmánybíróság e törvény hatálybalépésekor hivatalban lévő elnökének megbízatását azzal, hogy megbízatására a 18–20. §-t alkalmazni kell. Az Alkotmánybíróság e törvény hatálybalépésekor hivatalban lévő elnöke e törvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság elnökévé egyszer újraválasztható.

(7) E törvény nem érinti az Alkotmánybíróságnak az e törvény hatálybalépésekor hivatalban lévő elnökhelyettesének megbízatását azzal, hogy megbízatására a 21. § (3) bekezdését alkalmazni kell.

(8) E törvény nem érinti az Alkotmánybíróságnak az e törvény hatálybalépésekor hivatalban lévő főtitkárának, valamint az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatott köztisztviselők megbízatását.

(9) Az e törvényben foglaltak nem érintik a hatálybalépését megelőzően hivatalba betöltött volt elnökök a korábbi jogszabályok alapján megállapított juttatásait azzal, hogy az e törvény hatálybalépését megelőzően hivatalba betöltött volt elnök a köztársasági elnök, a miniszterelnök, az Országgyűlés elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke és a Legfelsőbb Bíróság elnöke tiszteletdíjáról és juttatásairól szóló 2000. évi XXXIX. törvény 25. § (1) bekezdése és 22. § (1) bekezdése szerinti juttatásokra akkor jogosult, ha e törvény hatálybalépéséig az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és a juttatást kérelmezte.

(10)

(11) Az Alkotmánybíróság 2020. január 1-jén hivatalban lévő elnöke a megbízatása megszűnéséig jogosult – hivatalos és magánprogramokra is kiterjedően – a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről szóló jogszabályban foglaltak szerint személyvédelemre.

70. § (1) Az Alkotmánybíróság eljárására vonatkozó részletes szabályokat az Alkotmánybíróság ügyrendje állapítja meg.

(2) Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló törvény és az Ügyrend egységes értelmezése, valamint az Alkotmánybíróság egységes joggyakorlatának kialakítása érdekében iránymutató jellegű teljes ülési állásfoglalást ad ki. A teljes ülési állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

71. § (1) E törvény hatálybalépésével minden olyan folyamatban lévő eljárás

megszűnik, amely tartalma szerint jogszabály alkotmányellenességének a 24. § (1) bekezdésében meghatározott utólagos vizsgálatára irányul, és amelyet nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában meghatározott indítványozó terjesztett elő.

(2) E törvény hatálybalépésével megszűnik az eljárás az Alkotmánybíróság előtt a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetése iránt kezdeményezett eljárás tekintetében, ha az indítványt nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában meghatározott indítványozó terjesztette elő.

(3) Az (1)–(2) bekezdés alapján megszünt eljárás indítványozója az el nem bírált indítványban meghatározott jogszabállyal összefüggő, és az abban felvetett tartalomnak megfelelő alkotmányossági aggályt tartalmazó indítványt e törvény 26. §-ában foglalt feltételek fennállása esetén 2012. március 31-ig az Alkotmánybíróság elé terjesztheti, ha az abban megjelölt alkotmányos jogsérelem alaptörvény-ellenességet valósít meg.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott indítványokra a 30. § (1)–(2) és (4) bekezdésének rendelkezését nem kell alkalmazni, egyebekben az indítványra e törvény rendelkezései az irányadóak.

(5) 2012. június 30-át követően a (3) bekezdésben meghatározott indítvány benyújtásának nincs helye.

(6) A (3) bekezdésben meghatározott indítványban az azonosításra alkalmas adatok feltüntetésével hivatkozni kell a korábban benyújtott, megszünt eljárás alapjául szolgáló indítványra.

72. § (1) A 71. §-ban foglalt rendelkezéstől eltérően az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján a bírósághoz kell áttenni az e törvény hatálybalépését megelőzően a fővárosi és megyei kormányhivatal, illetve jogelődje által előterjesztett olyan indítványt, amely jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló eljárásban önkormányzati rendelet vizsgálatára irányult, és az indítvány tartalmában önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését állítja.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti indítvány kizárólag az önkormányzati rendelet alkotmányellenességét állítja, és a rendelet más jogszabályba ütközésére egyidejűleg nem hivatkozik, az Alkotmánybíróság előtt a 71. § szerint kell eljárni.

73. § (1) Az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő, a 71–72. §-ban nem szabályozott további ügyekben az Alkotmánybíróság eljárását e törvény rendelkezései szerint le kell folytatni, ha az ügy az Alaptörvény rendelkezéseivel összefüggésben vizsgálható, és az indítványozó indítványozási jogosultsága e törvény rendelkezései alapján fennáll.

(2) Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján a bírósághoz kell áttenni az e törvény hatálybalépését megelőzően bíró által előterjesztett olyan indítványt, amely előtte folyamatban lévő ügy elbírálása során alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességének vizsgálatára irányuló eljárásban önkormányzati rendelet vizsgálatára irányult, és az indítvány tartalmában önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését állítja.

74. § A 26–27. §-ban meghatározott alkotmányjogi panasz eljárás e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárások tekintetében is kezdeményezhető.

74/A. § A 15. § (1) bekezdésének, valamint a 16. § (6) bekezdésének az egyes törvényeknek az Alaptörvény ötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCVII. törvénnyel megállapított szövegét az Alkotmánybíróság az egyes törvényeknek az Alaptörvény ötödik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCVII. törvény hatálybalépésekor megbíratásukat töltő tagjai tekintetében is alkalmazni kell.

74/B. § (1) Az Alkotmánybíróság tagja az e törvénynek az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2022. évi XVIII. törvénnyel megállapított 11. § (1) bekezdése alkalmazásával – a vagyonyilatkozat-tétel napján fennálló állapot szerint – 2022. augusztus 5-ig tesz vagyonyilatkozatot.

(2) Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2022. évi XVIII. törvény hatálybalépése napján a főtitkárnál lévő, az Alkotmánybíróság tagjával közös háztartásban élő házastárs vagy élettársának, gyermekeinek vagyonyilatkozatát a főtitkár 2023. augusztus 1. napjáig őrzi.

(3) Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2022. évi XVIII. törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő, vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárásokban az eljárás megindulásakor hatályos szabályokat kell alkalmazni.

74/C. § (1) Az Alkotmánybíróság tagja az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzésével összefüggő egyes, vagyonyilatkozattal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2022. évi XXXI. törvénnyel megállapított rendelkezéseknek megfelelően, az Európai Bizottság kérésére egyes törvényeknek a kondicionalitási eljárás eredményes lezárása érdekében szükséges módosításáról szóló 2022. évi LVI. törvénnyel megállapított tartalommal és formában először – 2022. november 1. napján fennálló állapot szerint – 2023. január 31-ig tesz vagyonyilatkozatot, amelyhez csatolja a vele közös háztartásban élő családtagjának vagyonyilatkozatát is.

(2) Az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzésével összefüggő egyes, vagyonnyilatkozattal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2022. évi XXXI. törvény hatálybalépése napján folyamatban lévő vagyonnyilatkozattal kapcsolatos eljárásokban az eljárás megindulása napján hatályos szabályokat kell alkalmazni.

75. § Ahol e törvény közjogi szervezetszabályozó eszközt említ, azon az állami irányítás egyéb jogi eszközét, ahol törvényt említ, azon a törvényerejű rendeletet is érteni kell.